

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

11 JUNI 1996

ONTWERP VAN DECREET

**houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing
van de begroting 1996**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer Hugo Marsoul
(Hoofdstuk I – Leefmilieu)**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Dirk Van Mechelen.

Vaste leden : de heren Georges Beerden, Peter Desmet, Hugo Marsoul, Leonard Quintelier, Jef Van Looy ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Arnold Van Ape-
ren, Dirk Van Mechelen ;

de heren Jacky Maes, Jacques Timmermans, Bruno Tobback ;

de heren Jan Caubergs, Frans Wymeersch ;

de heer Willy Kuijpers ;

de heer Johan Malcorps.

Plaatsvervangers :

de heren Jos De Meyer, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren,
de heren Erik Matthijs, John Taylor ;

mevrouw Yolande Avontroodt, de heren Marino Keulen, Patrick
Lachaert ;

de heren Freddy De Vilder, Carlos Lisabeth, Steve Stevaert ;

de heren Frank Creyelman, Pieter Huybrechts ;

de heer Johan Sauwens ;

mevrouw Vera Dua.

Zie :

300 (1995-1996)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Verslag van het Rekenhof
- Nr. 3 : Amendement
- Nr. 4 : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting
- Nr. 5 : Verslag namens de Commissie voor Cultuur en Sport
- Nr. 6 : Verslag namens de Commissie voor Financiën en Begroting

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud vergaderde op 28 mei 1996 over het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1996, hoofdstuk I – Leefmilieu.

Het ontwerp van decreet werd samen met de aanpassing van de uitgavenbegroting besproken. Hierover wordt verslag uitgebracht in Stuk 19 (1995-1996) - nr. 6-D.

I. Toelichting door de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister geeft een bondige toelichting bij de artikelen van hoofdstuk I – Leefmilieu.

Afdeling I

Oppervlaktewateren

Artikel 1

De kwaliteitsbewaking van de door de gemeenten aan te leggen en te verbeteren openbare riolen is volgens de minister reeds begrepen in de taken bedoeld in artikel 32 septies van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging. Om elk misverstand ter zake uit te sluiten, wordt het echter nuttig geoordeeld dit expliciet in de wet in te schrijven. Paragraaf 2 van het artikel 32septies wordt daarom in die zin aangevuld.

In antwoord op een opmerking van de Raad van State verduidelijkt de minister dat de rol van de NV Aquafin in voormelde kwaliteitsbewaking zich inzonderheid situeert op de volgende vlakken :

- een supervisie van de beschikbare hydraulische controle van het stelsel waarvan het rioleringsproject deel uitmaakt; wanneer geen degelijke hydraulische controle voorhanden is, moet een hydronautstudie op het stelsel worden uitgevoerd;
- het technisch nazicht van de door de gemeenten ingediende voorontwerpdossiers;
- de advisering aan de provincie over het ontwerp dossier;
- de advisering aan de provincie bij het hoger toezicht op de uitvoering van de werken.

De kwaliteitsbewaking is noodzakelijk omdat een goed geconcipieerd en degelijk aangelegd gemeentelijk rioleringsnet een conditio sine qua non is voor de optimale werking en benutting van de rioolwaterzuiveringsinstallaties.

De minister merkt op dat dit in overeenstemming is met het besluit van de Vlaamse regering inzake de subsidiëring van gemeentelijke rioleringen.

Artikel 2

Dezelfde wet op de bescherming van oppervlaktewateren tegen verontreiniging wordt aangevuld met de bedoeling de bouw en de exploitatie van kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties niet langer uitsluitend aan de NV Aquafin toe te vertrouwen. De gemeenten kunnen de bouw en exploi-

tatie van installaties met een capaciteit van maximum 500 inwonersequivalenten op zich nemen.

Het Vlaamse Gewest kan onder de voorwaarden die de Vlaamse regering nog moet vaststellen, bijdragen in de kosten verbonden aan de bouw en de verbetering van dergelijke installaties door de gemeenten.

De minister vermeldt dat eveneens wordt gedacht aan het aanmoedigen van eigen zuivering voor woningen die niet op het rioleringsnet zijn aangesloten, bijvoorbeeld in de vorm van een vermindering van de milieuheffing. Het concept voor de aanmoediging van individuele zuivering moet echter nog worden uitgewerkt. De bedoeling is het onverantwoord investeren in de riolering van afgelegen woningen zoveel mogelijk te vermijden.

Artikel 3

Door een wijziging van artikel 35quinquies decies van dezelfde wet wordt aan de adjunct-leidend ambtenaar van de Vlaamse Milieumaatschappij de mogelijkheid gegeven beslissingen over bezwaarschriften aangaande de afvalwaterheffing te delegeren aan een andere ambtenaar.

Deze delegatiemogelijkheid is een praktische noodzaak gelet op het feit dat er slechts één adjunct-leidend ambtenaar is om te beslissen over de ongeveer 15.000 bezwaarschriften die jaarlijks worden ingediend.

Afdeling 2

Gewestelijk milieubeleidsplan

Artikel 4

De aanvulling van paragraaf 4 van artikel 2.1.9 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid heeft tot de doel de gemeenten toe te laten hun advies over het gewestelijk milieubeleidsplan uit te brengen in de maand september.

Volgens de huidige timing zou de termijn van 30 dagen waarover de gemeenten beschikken om een met redenen omkleed advies aan het planningsteam over te maken, in de vakantiemaanden juli en augustus kunnen vallen. In meerdere gemeenten vergadert de gemeenteraad echter niet gedurende deze vakantiemaanden.

II. Bespreking

De heer Johan Malcorps stelt dat het belangrijk is dat de know-how van Aquafin wordt benut voor de aanleg van de zogenaamde niet-prioritaire gemeentelijke rioleringen. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat Aquafin instructies en opdrachten gaat geven aan de gemeenten, zoals ook de Raad van State en de Mina-raad laten opmerken. De preciseringen die werden opgenomen in de toelichting bij artikel 1 verduidelijken dat het ten aanzien van de provincies om adviezen gaat. Maar wat de gemeenten betreft, kan men volgens het lid nog altijd enige dubbelzinnigheid bespeuren. Daarom dient de heer Malcorps een amendement in dat ertoe strekt in artikel 1 de woorden 'technische kwaliteitsbewaking over' te vervangen door 'het verstrekken van adviezen over de technische kwaliteit van' (Stuk 300 (1995-1996) - nr. 3).

Hetzelfde lid zegt tevreden te zijn met het feit dat in artikel 2 mogelijkheden worden gecreëerd voor initiatieven inzake kleinschalige waterzuivering, evenals met de mededeling van de minister dat aan een concept voor de aanmoediging van individuele waterzuivering wordt gewerkt. In beide gevallen wenst het lid echter de concrete uitvoeringsbesluiten af te wachten vooraleer een definitief oordeel te vellen.

Ook de heer Dirk Van Mechelen heeft vragen over de kwaliteitsbewaking van de gemeentelijke rioleringen door Aquafin. Zullen de voorontwerpen en de ontwerpdossiers geen al te lange weg moeten afleggen tussen de gemeente, de provincie, de VMM en Aquafin ? In de uitgavenbegroting wordt 100 miljoen frank uitgetrokken voor de vergoeding van de kwaliteitsbewaking door Aquafin. Op welke wijze zal dit bedrag worden uitgekeerd, in de vorm van een forfaitaire vergoeding of op basis van bewijsstukken en reële prestaties ?

Hetzelfde lid heeft ook vragen bij het investeringsprogramma 1996 voor gemeentelijke rioleringen. In de praktijk wordt dit voor de gemeenten een investeringsprogramma voor 1997. De gemeenten zullen immers een antwoord krijgen op het ogenblik dat de werken reeds volop aan de gang zouden moeten zijn, tenminste indien men belangrijke rioleringswerken in de winter wil vermijden. Het lid stelt voor het tijdschema voor de goedkeuring van de subsidies opnieuw te bekijken en informeert tevens naar het aantal dossiers dat reeds bij de VMM werd ingediend. In de begroting 1996 werd 1 miljard frank uitgetrokken voor subsidies, het ontwerpprogramma van de VMM beslaat echter 6 miljard frank. Wat gebeurt er met de projecten die dit jaar niet voor subsidiëring in aanmerking komen omdat de vraag het aanbod overtreft ? Worden de niet-gebruikte kredieten overgedragen naar het volgende jaar ? Mogen de gemeenten deze subsidies cumuleren met trekkingsrechten uit het Investeringsfonds ?

Hetzelfde lid wijst tevens op het feit dat Aquafin voor de waterzuivering steeds duidelijker opteert voor gescheiden stelsels. Dit is voor de gemeenten echter een dure aangelegenheid, in die mate zelfs dat de meerkost niet opweegt tegen de gewestelijke bijdrage. Is hierover overleg gepleegd tussen de VMM en Aquafin ? Wordt de aanleg van de noodzakelijke bovenbouw nog steeds geraamd op 90 miljard frank ?

Wat de kleinschalige waterzuivering betreft, stelt de heer Van Mechelen dat de technische omschrijving van deze installaties momenteel nog een probleem vormt. Er zijn heel wat systemen op de markt, maar er ontbreekt een inventarisatie van de technische mogelijkheden en de kostprijzen. Wat de financiële aanmoediging en het toezicht betreft, pleit het lid voor enig pragmatisme.

De heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, antwoordt dat het inderdaad de bedoeling is dat de NV Aquafin hoofdzakelijk adviezen verstrekt over de technische kwaliteit van de gemeentelijke rioleringen, een taak die vergelijkbaar is met een consultancy-opdracht. De opdracht van Aquafin omvat echter ook het uitvoeren van hydronautstudies indien geen degelijke hydraulische controle van het rioleringsproject voorhanden is. Deze studies hebben reeds bewezen enorm kostenbesparend te zijn en dus noodzakelijk voor het uitbrengen van een goed advies. De minister stelt geen bezwaar te hebben tegen het amendement van de heer Malcorps op voorwaarde dat aan de tekst van het amendement wordt toegevoegd dat Aquafin de nodige onderzoeken kan uitvoeren.

De minister benadrukt verder dat de NV Aquafin haar adviserende opdracht krijgt van het Gewest en niet van de gemeente. In de toelichting bij artikel 1 staat letterlijk dat

Aquafin, wat de gemeentelijke projecten betreft, overgaat tot een technisch nazicht van het dossier en haar verslag van dit technisch nazicht bezorgt aan de toezichthoudende administratie of overheid. De uiteindelijke advies- en beslissingsbevoegdheid in de subsidiëring blijft dus onverminderd bij de toezichthoudende administratie of overheid liggen.

De uitgetrokken 100 miljoen frank voor de vergoeding van de kwaliteitsbewaking door Aquafin is een geraamd bedrag. Om recht te hebben op die vergoeding moet Aquafin de uitgaven aantonen die werden gedaan in het kader van het opgelegde programma.

De subsidiëeringsprocedure lijkt ingewikkelder dan ze is. Er zijn eigenlijk twee stappen : een voorontwerp- en een ontwerpfase. In elk van die fasen is er slechts één loket voor de gemeenten. In de voorontwerpfase is dat de VMM, die het dossier beheert en de adviezen vraagt. Het uiteindelijke advies wordt uitgebracht in een ambtelijke commissie onder voorzitterschap van de VMM. In geval van een gunstig advies volgt de ontwerpfase, waarin de provincie de rol van dossierbeheerder heeft en het advies van Aquafin vraagt. Het is tenslotte ook de provincie die groen licht geeft voor de uitbetaling van de subsidie, aldus de minister.

Eind februari werd door de VMM het ontwerpprogramma aan de gemeenten gestuurd. Er is een zeer grote respons vanwege de gemeenten, maar precieze cijfers kan de minister nog niet geven omdat de antwoordtermijn nog tot eind mei loopt. Het is wel duidelijk dat 1996 een overgangsjaar wordt. Er is echter geen beletsel om voor de goedgekeurde voorontwerpdossiers onmiddellijk de ontwerpfase te starten. De definitieve belofte van toelage kan dan snel volgen. Wat het programma voor 1997 betreft, kreeg de VMM de opdracht het ontwerp voor 1 oktober 1996 aan de gemeenten te sturen. Het tijdschema van het programma 1997 zal dus beter overeenstemmen met de programmatie die de gemeenten zelf hantieren.

Voor 1996 werd voor het RIO-project 1 miljard frank in de begroting ingeschreven. Daarbij moeten nog de inspanningen van de gemeenten via het Investeringsfonds worden geteld, waardoor men aan ongeveer 4 miljard frank komt voor dit jaar. Het voor 1996 voorziene krediet zal volgens de minister wellicht dit jaar volledig worden vastgelegd. De uitvoering zal gedeeltelijk voor volgend jaar zijn.

Er was dit jaar nog enige onzekerheid over de operationalisering van het project en de respons van de gemeenten. In 1997 zou het programma echter op kruissnelheid moeten komen. De minister zal daarom trachten om voor volgend jaar 1,5 miljard frank in de begroting in te schrijven.

Er is volgens de minister verder geen probleem wat het cumuleren van de gewestelijke bijdrage met trekkingsrechten vanuit het Investeringsfonds betreft. Het besluit van de Vlaamse regering laat die mogelijkheid open. Naar de mening van de minister worden de gelden van het Investeringsfonds in de praktijk door de gemeenten overigens als verworven middelen en niet langer als toelagen beschouwd. Hij wil hierover overleg plegen met de collega die binnen de Vlaamse regering bevoegd is voor het Investeringsfonds.

Wat de bovenbouw betreft, wordt de aanleg volgens de minister nog steeds geraamd op 90 miljard frank. Er stelt zich op het terrein wel een probleem wat de start van de werken voor een dertigtal waterzuiveringsstations betreft. Voor de inplanting van deze stations is men gebonden aan de fysieke beperkingen van het terrein en is in de meeste gevallen een wijziging van het gewestplan nodig. Door de diverse instanties

worden echter tegenstrijdige adviezen uitgebracht met betrekking tot de plaats van de inplanting. De betrokken bewoners dienen bezwaarschriften in en starten beroepsprocedures. Het gevolg is een aanzienlijke vertraging van werken die reeds werden aanbesteed. Bovendien is de milieuschade vaak veel groter dan voorheen : de reeds aangelegde collectoren brengen het water naar de plaats waar het moet worden gezuiverd en waar het voorlopig nog wordt geloosd in het oppervlaktewater, met een grotere puntverontreiniging tot gevolg.

De minister pleegt momenteel overleg met zijn collega van ruimtelijke ordening en openbare werken om uitzichtloze procedures voor de bouw van waterzuiveringsstations te vermijden. Hij sluit niet uit dat initiatieven moeten worden genomen om gedurende een bepaalde periode een soepelere inplanting van waterzuiveringsstations mogelijk te maken.

Het uitwerken van het concept voor de aanmoediging van individuele waterzuivering zal nog enkele maanden tijd vergen, aldus de minister. Er zal aan de VMM worden gevraagd een concreet dossier samen te stellen. Daarbij zullen tevens de technische mogelijkheden moeten worden geïnventariseerd. Ook de manier waarop initiatieven inzake individuele waterzuivering kunnen worden aangemoedigd, bijvoorbeeld in de vorm van een premie en/of een verminderde milieuheffing, moet nog verder worden bestudeerd. Er moet ook begeleiding en toezicht zijn op de bouw en exploitatie van de installaties en het is mogelijk dat de gemeenten en intercommunales hierin een belangrijke rol krijgen. De gemeenten kunnen voor die inspanningen eventueel worden beloond via het convenantenbeleid, aldus de minister.

De heer Jef Van Looy vraagt of de mogelijkheid om de gewestelijke bijdrage te cumuleren met trekkingsrechten uit het Investeringsfonds ook bestaat voor landinrichtingsprojecten.

De minister stelt dat de huidige regeling dit niet toelaat. De subsidie van het Landinrichtingsfonds mag niet worden gecumuleerd met middelen uit het Investeringsfonds. Het zou nochtans wenselijk zijn dat gemeenten uit het Investeringsfonds kunnen putten voor het uitvoeren van bepaalde werken die kaderen in landinrichtingsprojecten of die er goed bij aansluiten, bijvoorbeeld de aanleg van recreatieve infrastructuur zoals kleine parken of wandel- en fietspaden.

III. Stemming

Het amendement van de heer Johan Malcorps bij artikel 1, dat ertoe strekt de woorden 'de technische kwaliteitsbewaking over' te vervangen door 'het verstrekken van adviezen over de technische kwaliteit' (Stuk 300 (1995-1996) - Nr. 3) wordt verworpen met 5 stemmen voor en 5 stemmen tegen bij 1 onthouding.

Artikel 1 wordt met 7 stemmen voor en 1 stem tegen bij 3 onthoudingen aangenomen.

De artikelen 2, 3 en 4 worden met 11 stemmen eenparig aangenomen.

Het hoofdstuk I – Leefmilieu wordt met 7 stemmen voor
bij 4 onthoudingen aangenomen.

De verslaggever,

Hugo MARSOUL

De voorzitter,

Dirk VAN MECHELEN
